

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

SSN Zbigniew Puskarski

Protokolant Kinga Sternik

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego

w sprawie **J. O.**

skazanego z art. 56 ust. 3 w zw. z art. 56 ust. 1 i art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 25 kwietnia 2024 r.,

kasacji wniesionej przez obrońców

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 14 marca 2023 r., sygn. akt IV Ka 1668/22,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie

z dnia 6 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 893/20/N,

**1. na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. uchyla zaskarżony
wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Krakowie do
ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;**

2. zarządza zwrot na rzecz oskarżonego uiszczonej opłaty od kasacji w kwocie 450 (czterystu pięćdziesięciu) złotych.

[J.J.]

Jerzy Grubba Piotr Mirek Zbigniew Puskarski

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie, wyrokiem z dnia 6 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 893/20/N, uznał oskarżonego J. O. za winnego tego, że w okresie od bliżej nieustalonego dnia lutego 2018 r. do dnia 1 sierpnia 2018 r. w K., wbrew przepisom ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i porozumieniu z innymi osobami, uczestniczył w obrocie znaczną ilością środków odurzających oraz substancji psychotropowych w postaci ziela konopi innych niż włókniste w ilości nie mniejszej niż 5 kg, z których bliżej nieokreśloną ilość udzielił w celu osiągnięcia korzyści majątkowej M. P. na własny użytek, tabletek MDMA (Ecstasy) w ilości 600 sztuk oraz 4,6 g kokainy, w ten sposób, że ww. środki przyjął od nieustalonej osoby, a następnie sprzedał je M. P. celem dalszej odsprzedaży w cenie 21 zł za 1 g ziela konopi innych niż włókniste, 6 zł za 1 sztukę tabletki MDMA (Ecstasy) oraz 260 zł za 1 g kokainy tj. popełnienia czynu stanowiącego występki z art. 56 ust. 3 w zw. z art. 56 ust. 1 i art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za czyn ten na mocy art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k. wymierzył mu karę 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 300 stawek dziennych po 20 zł każda.

Powyższy wyrok zaskarżony został w całości apelacjami obrońców oskarżonego, w których postawiono zarzuty obrazy przepisów prawa procesowego i błędu w ustaleniach faktycznych, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu lub o jego

uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w Krakowie, wyrokiem z dnia 14 marca 2023 r., sygn. akt IV Ka 1668/22, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wywiedli w odrębnych pismach procesowych obrońcy skazanego, zaskarżając go w całości.

Pierwszy z obrońców skazanego – adwokat O. K. zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. poprzez dopuszczenie się uchybienia w postaci nieprawidłowej i nierzetelnej kontroli odwoławczej polegającej na:

1. zaaprobowaniu dokonanej przez Sąd *a quo* oceny dowodów sprzecznej z art. 7 k.p.k., a to:
 1. poprzez przyznanie wiarygodności zeznaniom świadka M. P. w całości, pomijając przy tym istotne okoliczności, dla których świadek ten złożył zeznania obciążające J. O. , a to fakt zazdrości o związek oskarżonego z W. D. oraz konflikt między świadkiem a oskarżonym na tle finansowym,
 2. nie poparcie depozycji świadka M. P. innymi dowodami świadczącymi o winie oskarżonego,
 3. poprzez odmówienie wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego, w sytuacji gdy wyjaśnienia te znajdują potwierdzenie w zeznaniach W. D. , która w swoich zeznaniach wskazała, że środki odurzające należały do świadka K. W. , natomiast u oskarżonego J. O. nie widziała nigdy żadnych narkotyków,
 4. poprzez nieuwzględnienie okoliczności świadczących na korzyść oskarżonego, a to faktu, iż zeznania świadka M. P. są sprzeczne z wyjaśnieniami J. O. , zeznaniami W. D. oraz zeznaniami złożonymi w postępowaniu przygotowawczym przez K. W. ;
 5. zaaprobowaniu dokonania przez Sąd *a quo* oceny dowodów na podstawie niekompletnego materiału dowodowego poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z bezpośredniego przesłuchania bardzo istotnego świadka – K. W. , którego przesłuchanie w sposób zdecydowany mogło

wpłynąć na rozstrzygnięcie Sądu w przedmiocie przypisania oskarżonemu sprawstwa w zakresie czynu objętego aktem oskarżenia;

6. zaaprobowaniu dokonanego przez Sąd *a quo* ustalenia stanu faktycznego na podstawie niekompletnego materiału dowodowego i uznaniu, że:
 1. oskarżony wspólnie i w porozumieniu uczestniczył w obrocie znaczną ilością środków odurzających oraz substancji psychotropowych, w sytuacji gdy w aktach sprawy nie ma wystarczających dowodów na stwierdzenie powyższego,
 2. oskarżony przekazywał niedozwolone substancje i środki M. P. po to, by ten odsprzedał je dalej, opierając się jedynie na zeznaniach ww. świadka,
 3. świadek W. D. potwierdza, iż oskarżony korzystał ze środków odurzających w postaci marihuany, w sytuacji gdy w zebranych materiałach dowodowych W. D. zaprzecza temu faktowi.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty obrońca skazanego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu pierwszej instancji i uniewinnienie oskarżonego, wobec oczywiście niesłusznego skazania lub, ewentualnie, o przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Drugi z obrońców skazanego – adwokat N. C. zarzucił zaskarżonemu wyrokowi rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść wyroku, a to art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu rażąco wadliwej kontroli odwoławczej, poprzez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego w sposób rzetelny, umożliwiający poznanie motywów wyroku, a mianowicie, poprzez brak wskazania, czym kierował się Sąd odwoławczy wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za zasadne lub niezasadne.

Podniósł ponadto, że Sąd odwoławczy w sposób bardzo ogólny odniósł się do zarzutów apelacji obrońcy skazanego, ograniczając się w zasadzie do ogólnych twierdzeń powielających, co świadczy o wadliwej kontroli odwoławczej poprzez nienależyte rozpoznanie zarzutów podniesionych w apelacji dotyczących obrazu przepisów postępowania i błędów w ustaleniach faktycznych, a mianowicie:

1. art. 391 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, poprzez przeprowadzenie postępowania

dowodowego w zakresie obejmującym dowód z przesłuchania świadka K. W. z naruszeniem zasady bezpośredniości, w sytuacji gdy dowód z przesłuchania K. W. był kluczowy dla rozstrzygnięcia o winie oskarżonego J. O., co spowodowało, że wydane w sprawie orzeczenie nie może stanowić o rozstrzygnięciach wyczerpujących i sprawiedliwych, albowiem do jego wydania doszło z naruszeniem prawa oskarżonego do skutecznej obrony, jak również prawa do rzetelnego procesu;

2. art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k. poprzez zaniechanie realizacji obowiązku dążenia do ustalenia prawdy materialnej i odstąpienie przez Sąd pierwszej instancji od wyjaśnienia istniejących wątpliwości w sprawie, wobec niezasadnego odstąpienia od bezpośredniego przesłuchania w sprawie istotnego dla jej rozstrzygnięcia świadka K. W. , skutkiem czego było niezasadne stwierdzenie, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu przestępstwa, podczas gdy przeprowadzenie wszystkich istotnych dla sprawy dowodów nie pozwoliłoby na przypisanie oskarżonemu sprawstwa w zakresie czynu objętego aktem oskarżenia;
3. art. 4 i art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez wydanie rozstrzygnięcia niebędącego wynikiem analizy całokształtu ujawnionych w toku rozprawy okoliczności, lecz następstwem dowolnej oceny dowodów, przy dokonywaniu której Sąd pierwszej instancji wziął pod uwagę wyłącznie okoliczności przemawiające na niekorzyść oskarżonego, pomijając te dla niego korzystne, a w szczególności:
 1. poprzez nieprawidłową ocenę złożonych wyjaśnień przez oskarżonego J. O. , który nie przyznał się do winy i wskazał, że zabezpieczone środki odurzające do niego nie należały, co koresponduje z zeznaniami złożonymi w toku postępowania przygotowawczego, jak również przed Sądem przez byłą partnerkę W. D. , która w swoich zeznaniach wskazała, że środki odurzające należały do świadka K. W. , natomiast u oskarżonego J. O. nie widziała nigdy żadnych narkotyków,
 2. poprzez uznanie wyjaśnień oskarżonego J. O. za niewiarygodne, „bowiem okazały się być sprzeczne ze zgromadzonym materiałem dowodowym, w tym nawet częściowo z zeznaniami swojej byłej partnerki W. D. zeznającej *de*

- facto* na jego korzyść w zakresie, w jakim wyjaśnia on, że nie posiadał środka odurzającego w postaci marihuany, podczas gdy ta zeznała, że możliwe jest, że środek należał do oskarżonego, bo ten ją palił”. Z żadnych zeznań złożonych przez W. D. nie wynika, aby stwierdziła, że możliwe jest, że środek należał do oskarżonego,
3. poprzez uznanie wyjaśnień oskarżonego J. O. za niewiarygodne z uwagi na zeznania (wyjaśnienia) obciążające złożone przez M. P. , podczas gdy jego depozycje są sprzeczne, nie tylko z wyjaśnieniami oskarżonego J. O. , ale również zeznaniami W. D. , która wskazała, że środki odurzające należały do K. W. , zeznaniami złożonymi w postępowaniu przygotowawczym przez K. W. , który potwierdził, że środki należały do niego, a nie do oskarżonego J. O. ,
 4. poprzez uznanie zeznań W. D. za wiarygodne jedynie w części, tj. jak Sąd pierwszej instancji wskazał „wiarygodne w zakresie, w jakim korespondują ze zgromadzonym materiałem dowodowym, w szczególności z faktem posiadania przez oskarżonego marihuany”, co w ocenie Sądu wynika z jej zeznań, a mianowicie, „że możliwe jest, że środek należał do oskarżonego, bo ten ją palił”, podczas gdy świadek nigdy (na żadnym etapie postępowania) nie zeznał, że oskarżony J. O. posiadał marihuanę,
 5. poprzez uznanie za wiarygodne zeznań (wyjaśnień) M. P. , który wskazał, że środki odurzające nabywał od J. O. , celem ich dalszej odsprzedaży, podczas gdy świadek ten nie pozostaje wiarygodny, albowiem jego depozycje są celowym pomówieniem oskarżonego z tego powodu, że był skonfliktowany z oskarżonym, ponieważ chciał, aby W. D. – wówczas partnerka oskarżonego J. O. – była z nim w związku, ale ostatecznie, jak wynika z zeznań W. D. , „wybrała K.” (J. O.), jego zazdrość skłoniła go do obciążenia swoimi wyjaśnieniami (zeznaniami) J. O. ; świadek zeznał, że chciał skorzystać z dobrodziejstwa jakie wynika z art. 60 k.k., czego warunkiem jest złożenie obciążających wyjaśnień. Świadek był winien oskarżonemu pieniądze, co również mogło być źródłem konfliktu J. O. ze świadkiem i mogło go skłaniać do złożenia obciążających oskarżonego zeznań;
 6. art. 410 k.p.k. wyrażającą się w odstąpieniu od przyjęcia za podstawę wyroku całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, poprzez

pominięcie wszystkich okoliczności i dowodów, tj. ujawnionych poprzez odczytanie zeznań świadka K. W. w toku rozprawy, na skutek zaniechania wezwania świadka K. W. na rozprawę, którego zeznania podważały winę oskarżonego, a które korespondowały z zeznaniami W. D. oraz wyjaśnieniami oskarżonego. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku próżno jest szukać odniesienia do zeznań świadka K. W. , które przemawiały na korzyść oskarżonego;

7. art. 424 § 1 k.p.k. poprzez wadliwe sporządzenie uzasadnienia wyroku, polegające na wskazaniu w części 2. formularza uzasadnienia na dowody będące podstawą ustalenia faktów, a mianowicie powołanie się przez Sąd pierwszej instancji na dowód z akt sprawy II K 728/19/N, albowiem nie sposób się domyślać, jakie konkretnie dokumenty z akt w/w sprawy stanowiły podstawę ustalenia faktów w niniejszej sprawie, co czyni niemożliwym dokonanie pełnej oceny prawidłowości zaskarżonego orzeczenia, w konsekwencji narusza prawo strony do rzetelnego procesu;
8. błędu w ustaleniach faktycznych, mającego wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegającego na uznaniu, że oskarżony J. O. dopuścił się zarzucanego mu czynu, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że oskarżony nie popełnił czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia.

W konkluzji kasacji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krakowie.

W pisemnych odpowiedziach na kasację Prokurator Rejonowy Kraków- Nowa Huta w Krakowie wniósł o jej oddalenia jako oczywiście bezzasadnej.

Uczestniczący w rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Takie same wnioski złożyli również obrońcy skazanego.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Wniesienie kasacji okazało się o tyle skuteczne, że w wyniku stwierdzenia uchybienia stanowiącego bezwzględną przyczynę odwoławczą koniecznym stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania. Charakter tego uchybienia, którego wystąpienie stanowi

przyczynę uchylenia wyroku niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu na treść orzeczenia, spowodował, że Sąd Najwyższy ograniczył rozpoznanie kasacji do tego właśnie uchybienia. W zaistniałej sytuacji rozpoznanie zarzutów kasacji stało się bezprzedmiotowe.

Uchybienie o randze bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., którym dotknięte jest zaskarżone orzeczenie, wynika z wadliwego ukształtowania składu Sądu odwoławczego. W składzie orzekającym Sądu Okręgowego w Krakowie, który wydał w dniu 14 marca 2023 r. zaskarżony kasacją wyrok, zasiadał m.in. sędzia J. D., powołany do Sądu na podstawie procedury nominacyjnej określonej w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3).

Zgodnie z wykładnią dokonaną w wiążącej Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA-I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7): „Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”. W uzasadnieniu tej uchwały podkreślono, że wadliwość procedury nominacyjnej nie powoduje automatycznie, iż sąd z udziałem sędziego powołanego w takiej procedurze jest sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 k.p.k. Powyższy pogląd został potwierdzony stanowiskiem zajętym w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22). W uchwale tej wskazano, że brak podstaw do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie

spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Oznacza to, że należy wykazać *in concreto*, że z uwagi na dające się zidentyfikować okoliczności związane z powołaniem danego sędziego do sądu, istnieją tego rodzaju wątpliwości, iż sąd w składzie którego zasiada taki sędzia jest sądem nienależycie obsadzonym.

Wytoczona powyższymi uchwałami linia orzecznicza, uwzględniająca również orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, wskazujące na systemowy charakter problemu niezależności i właściwego ukształtowania składu sądu, w składzie którego zasiadają osoby przedstawione do powołania na stanowisko sędziego Prezydentowi RP przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, znajduje odzwierciedlenie w szeregu orzeczeń Sądu Najwyższego (zob. np. wyroki: z dnia 14 maja 2024 r., II KK 589/22; z dnia 27 marca 2024 r., III KK 601/23; z dnia 13 marca 2024 r., II KO 151/23; z dnia 20 grudnia 2023 r., III KK 39/23; z dnia 11 października 2023 r., III KK 185/23).

Dokonując oceny realizacji standardu niezależności i niezawisłości składu orzekającego w postępowaniu odwoławczym zakończonym wydaniem zaskarżonego wyroku, Sąd Najwyższy odwołał się do materiałów zebranych w sprawie III KK 185/23 i dokonanych na ich podstawie szczegółowych ustaleń, obszernie przedstawionych w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia z dnia 11 października 2023 r.

W odniesieniu do przebiegu procedury awansowej sędziego J. D. stwierdzono w nim, że wymieniony sędzia, pełniący ten urząd w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy (od 1 lipca 2019 r. – wcześniej od 2015 r. sędzia Sądu Rejonowego w Wyszakowie) uzyskał możliwość delegowania do orzekania w Sądzie Okręgowym w Krakowie, pomimo negatywnej opinii Prezesa Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, dzięki informacji uzyskanej nieoficjalnie przez ówczesnego Prezesa Sądu Okręgowego w Krakowie, sędziego D.P. od sędziego D.P.1, dyrektora departamentu w Ministerstwie Sprawiedliwości, w którym od kwietnia 2018 r. do 30 czerwca 2019 r. pracował także sędzia J.D.. Z informacji uzyskanej w trakcie obrad Kolegium Sądu Okręgowego w Krakowie wynikało, że propozycji delegowania do orzekania w Sądzie

Okręgowym w Krakowie nie składano sędziom sądów rejonowych orzekających w tym okręgu. Delegację do Sądu Okręgowego w Krakowie (na wniosek Prezesa Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 28 września 2020 r.) sędzia J.D. uzyskał od 1 listopada 2020 r. do 31 października 2021 r.

Sędzia J.D. zgłosił się na wolne stanowisko sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Krakowie ogłoszone w Monitorze Polskim z 2021 r. (poz. 13). Na to miejsce zgłosił się także adwokat D.D. wykonujący zawód na terenie Okręgowej Rady Adwokackiej w Krakowie od 2013 r. (doktor nauk prawnych, oceniony jako bardzo dobry kandydat na stanowisko sędziego sądu okręgowego). Opinię dla potrzeb procesu nominacyjnego o kandydacie J.D. opracował, na podstawie zarządzenia wydanego przez Prezesa Sądu Okręgowego w Krakowie, sędzia Sądu Rejonowego w Krakowie D.S., mimo iż w Sądzie Okręgowym w Krakowie było dwóch sędziów wizytatorów.

Zauważono, że „choć przepisy ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych nie czyniły przeszkody w zleceniu sporządzenia opinii o kandydacie do sądu okręgowego sędziemu niższego szczebla sądownictwa (sędziemu sądu rejonowego), to jednak w układzie personalnym gdy było dwóch wizytatorów – sędziów Sądu Okręgowego w Krakowie, z których jeden miał jedną opinię do sporządzenia, a drugi – dwie opinie, zlecenie przez Prezesa Sądu Okręgowego w Krakowie, a więc osobę, która zainicjowała proces delegowania sędziego J. D. do orzekania w Sądzie Okręgowym w Krakowie, sędziemu sądu rejonowego musi budzić zastrzeżenia. Po pierwsze, ilość osób co do których opinie sporządzali wizytatorzy nie była tak duża, aby zrezygnować z normalnego i rzetelnego procesu opiniowania, gdzie właśnie sędzia Sądu Okręgowego, sędzia – wizytator, a zatem sędzia o wyróżniającej się wiedzy i należywym doświadczeniu w zakresie orzekania na poziomie sądu okręgowego, ma dokonać oceny, czy sędzia niższego szczebla (sędzia sądu rejonowego) ma wystarczającą wiedzę, umiejętności praktyczne i doświadczenie, by orzekać na poziomie sądu okręgowego (...). Po drugie, sędzia D. S. nigdy wcześniej nie wydawał opinii o kandydacie do sądu okręgowego, a pomimo tego takie polecenie mu wydano. W sporządzonej opinii sędzia D.S. stwierdził, że opiniowany posiada predyspozycje zawodowe i w pełni zasługuje na objęcie

stanowiska sędziego Sądu Okręgowego (k. 248), choć sam takiego stanowiska nie piastował”.

W trakcie posiedzenia Kolegium Sądu Okręgowego w Krakowie sędzia J.D. przyznał, że złożył podpis pod kandydaturą sędzi I.B. do Krajowej Rady Sądownictwa (podobnie jak: m.in. sędziowie D.S., D.P.1, P.S.). Udzielił także poparcia innym sędziom kandydującym do Krajowej Rady Sądownictwa, tj. K.M., P.S. oraz sędzi D.P., która wystąpiła o jego delegację do orzekania w Sądzie Okręgowym. Również sędzia D.S. udzielił poparcia kandydaturze sędzi D.P., a zatem Prezesowi Sądu Okręgowemu w Krakowie, który zlecał mu opiniowanie sędziego J.D.

Z zapisów posiedzenia Kolegium wynika brak zdecydowania sędziego ubiegającego się powołanie na urząd sędziego sądu okręgowego w kwestii statusu normatywnego orzeczeń ETPC - na pytanie jednego z członków Kolegium co do związania orzeczeniami ETPC sędzia J.D., stwierdzając, że formalnie orzeczenia te wiążą, wyraził pogląd, iż będzie się jednak nad tym zastanawiał. W głosowaniu Kolegium J.D. uzyskał 8 głosów „za” i 7 głosów „przeciw”. Za kandydaturą D.D. oddano 6 „za”. Tyle samo oddano głosów „przeciw”. Trzech członków Kolegium „wstrzymało się”.

Na etapie procesu nominacyjnego przed Krajową Radą Sądownictwa wymienionych kandydatów oceniał w dniu 13 lipca 2021 r. trzyosobowy zespół członków Rady, udzielając rekomendacji kandydaturze adwokata D. D., który uzyskał 2 głosy „za”, przy 1 głosie „wstrzymującym się”. Sędzia J.D. otrzymał 1 głos „za”, przy 2 głosach „wstrzymujących się”. Wyniki pracy zespołu przedstawił na posiedzeniu Rady w dniu 15 lipca 2021 r. sędzia J.K., wskazując bardzo dobrą ocenę kwalifikacyjną rekomendowanego kandydata, bardzo dobrą ocenę jego pracy jako adwokata i stopień naukowy doktora nauk prawnych, doświadczenie zawodowe, opinie przełożonych, rekomendacje i ocenę Kolegium. Do stanowiska komisji odniosła się uczestnicząca w posiedzeniu Krajowej Rady Sądownictwa sędzia D.P. - członek Rady i jednocześnie Prezes Sądu Okręgowego w Krakowie, stwierdzając, że w jej ocenie Rada powinna kierować się umiejętnościami praktycznymi i doświadczeniem praktycznym, a sędzia J.D. sprawdził się w Wydziale IV Karnym odwoławczym. Wskazała, że ma on doświadczenie w orzekaniu w sądzie rejonowym i okręgowym. W wyniku przeprowadzonego głosowania adwokat D. D. otrzymał 5

głosów „za” przy 15 głosach „wstrzymujących się”, natomiast sędzia J.D. otrzymał 16 głosów „za” przy 4 głosach „wstrzymujących się”. W uzasadnieniu uchwały KRS [...] z dnia 15 lipca 2021 r. wskazano, że dłuższy staż pracy oraz bardziej wszechstronne i różnorodne doświadczenie zawodowe, w tym także zdobyte podczas wykonywania obowiązków asystenta sędziego, w zawodzie radcy prawnego, sędziego sądu rejonowego a także w ramach delegacji w sądzie okręgowym przesądziły o przedstawieniu Prezydentowi kandydatury J.D.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 11 października 2021 r. sędzia J.D. został powołany do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w Krakowie.

W dniu 12 lipca 2022 r. sędzia J.D. został powołany przez Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych SSA P.S. na funkcję zastępcy rzecznika dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w Krakowie na czteroletnią kadencję. W tym zakresie trzeba zgodzić ze poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w powołanym wcześniej wyroku w sprawie III KK 185/23, że przyjęcie takiej funkcji w czasach, w której Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych oraz jego Zastępcy podejmują czynności wobec sędziów w związku z stosowaniem w wydawanych orzeczeniach norm konwencyjnych oraz traktatowych, jest przejawem aprobowania wykonywania funkcji w systemie dyscyplinarnym, który jest w istocie podporządkowany Ministrowi Sprawiedliwości.

W dniu 3 sierpnia 2022 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie delegował sędziego J.D. do pełnienia obowiązków sędziego Sądu Apelacyjnego w Krakowie na okres jednego roku, od dnia 1 września 2022 r. W dniu 15 marca 2023 r. Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie zasygnalizował Prezesowi Sądu Okręgowemu w Krakowie wystąpienie do Ministra Sprawiedliwości o delegację dla tego sędziego na okres jednego roku. Wniosek ten przedstawiono Kolegium Sądu Okręgowego w Krakowie, które podjęło w tej kwestii uchwałę pozytywną – 1 głos „przeciw”, 4 głosy „za”, 7 członków Kolegium wstrzymało się od głosu. Prezes Sądu Okręgowego w Krakowie przekazał wynik obrad Kolegium także ze swoją pozytywną opinią i zastrzeżeniem, że sędzia dalej będzie pełnił funkcję zastępcy rzecznika dyscyplinarnego.

Przedstawione powyżej ustalenia pozostają aktualne również w niniejszej sprawie i oceniane w jej realiach prowadzą do wniosku, że w postępowaniu zakończonym wydaniem zaskarżonego wyroku doszło do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w stopniu powodującym skutek, o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Podkreślić trzeba, że powyższe nie wynika z samego tylko udziału w składzie Sądu odwoławczego osoby powołanej na stanowisko sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w ramach procedury nominacyjnej określonej w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Również delegowane sędziego do sądu wyższej instancji, a także pełnienie funkcji zastępcy rzecznika dyscyplinarnego nie jest samo w sobie niczym niezwykłym i nie musi świadczyć o ścisłych powiązaniach sędziego z władzą wykonawczą. O istnieniu takich powiązań nie musi świadczyć także udzielnie poparcia kandydatowi na członka Krajowej Rady Sądownictwa. To, że każda z wymienionych wyżej okoliczności dotyczących drogi zawodowej sędziego J. D. oceniana oddzielnie i samodzielnie nie przesądza o negatywnym wyniku testu niezależności i bezstronności, nie zmienia faktu, że ich łączna ocena musi prowadzić wniosku przeciwnego. Dostrzegalna zbieżność czasowa istotnego przyspieszenia jego kariery zawodowej z włączeniem się w przeprowadzanie reform sądownictwa wdrażanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości i aktywne ich wsparcie przy pełnej świadomości ich kwestionowania w orzecznictwie europejskim, w połączeniu z okolicznościami towarzyszącymi uzyskiwaniu kolejnych awansów i funkcji może w ocenie niezależnego i obiektywnego obserwatora wzbudzać uzasadnione przeświadczenie o ponadprzeciętnym związaniu z władzą wykonawczą i powodować w zewnętrznym odbiorze przekonanie o niezapewnieniu oskarżonemu prawa do bezstronnego i niezależnego sądu w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz standardu bezstronności i niezależności sędziego w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji praw człowieka i podstawowych wolności oraz art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Jest to tym bardziej istotne, że zaskarżony wyrok został wydany w sprawie, w której akt oskarżenia wniósł prokurator, a więc oskarżyciel publiczny podległy służbowo i merytorycznie Prokuratorowi

Generalnemu, którego urząd sprawuje Minister Sprawiedliwości – przedstawiciel władzy wykonawczej.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania. Rozpoznający ponownie w postępowaniu odwoławczym niniejszą sprawę Sąd Okręgowy w Krakowie rozstrzygnie sprawę w składzie gwarantującym oskarżonemu realizację prawa do rzetelnego procesu, we wszystkich jego aspektach.

[J.J.]

[ms]

Jerzy Grubba Piotr Mirek Zbigniew Puskarski